

НАДІЯ
ГУМЕНЮК

КОРОНА
НА ОДНУ НІЧ

*від переможця конкурсу
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА»*

Корона на одну ніч

Надія Гуменюк

Передвоєнна Польща. Неподалік від Варшави, на заміській віллі «Ванесса», відбувся конкурс краси. Увечері на ньому коронували переможницю, а вранці у готелі «Континенталь» її знайшли мертвою. В газетах — жодної згадки ні про таємничу смерть дівчини, ні про її тріумфальну перемогу. Хто й чому заблокував інформацію? І хто посягнув на юне життя? Заздрісна суперниця? Колишній наречений? Поліція, яка дізналася, хто вона насправді — ця дивовижна красуня з маленького провінційного волинського містечка?..

Надія Гуменюк

Корона на одну ніч

РОМАН

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2019

© Лис Н. П., 2019

© Depositphotos.com / MPF_photography, loriklaszlo,
liqwer20.gmail.com, обкладинка, 2019

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання
українською мовою, 2019

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє
оформлення, 2019

ISBN 978-617-12-7238-5 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі

без письмового дозволу видавництва

Електронна версія створена за виданням:

Гуменюк Н.

Г94 Корона на одну ніч : роман / Надія Гуменюк. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. — 320 с.

ISBN 978-617-12-5878-5

Передвоєнна Польща. Неподалік від Варшави, на заміській віллі «Ванесса», відбувся конкурс краси. Увечері на ньому коронували переможницю, а вранці у готелі «Континенталь» її знайшли мертвою. В газетах — жодної згадки ні про таємничу смерть дівчини, ні про її тріумфальну перемогу. Хто й чому заблокував інформацію? І хто посягнув на юне життя? Заздрісна суперниця? Колишній наречений? Поліція, яка дізналася, хто вона насправді — ця дивовижна красуня з маленького провінційного волинського містечка?..

УДК 821.161.2

Дизайнер обкладинки Аліна Белякова

I

Вілла «Ванесса»

1

Дзвінок, що луною прокотився порожнім холлом, застав Яна Ковальського зненацька. Порт'є тільки-но зручно примостився на канапе з оксамитовою вишневою оббивкою і збирався випити горнятко кави. Зазвичай такої пори до готелю «Континенталь» ніхто не навідується. А коли б і мав хтось прийти, то Сабіна мусила б його попередити. Аякже, щоб був наготові.

— А холера б тебе вхопила!

Ковальський тихо вилаявся, проте зволікати не став — одразу ж поставив тацю на мініатюрний столик із такими самими, як і в канапе, короткими гнутими ніжками у візантійському стилі — й пішов відчиняти двері. Він лише недавно отримав це місце нічного порт'є, що давало непогану доплату до пенсії поліцейського, тож вельми дорожив ним.

Ще кремезний, але вже обважнілий, із трохи обвислими щоками, у рудій трійці з блискучими металевими гудзиками, що наче переселилися на цей костюм із його колишнього мундира, порт'є нагадував відгодованого за літо байбака перед зимовою сплячкою. Сіра хлипавка за вікном, мабуть, заповзялася приколисати місто, а заодно і його. Тож Ян Ковальський цілий ранок боровся зі сном і вперто випручувався з його нав'язливих обіймів. Час від часу він неохоче відривав себе від м'якого сидіння та зручної спинки у формі трилисника, робив кілька енергійних кіл по периметру холлу, проводив щіткою по сяючому навощеному паркету, на якому від ночі не з'явилося ще й порошинки, пересував з місця на місце то дерев'яного вішака, то вишневого (до пари з канапе) пуфика, за допомогою гумового пульверизатора, насадженого на літрову пляшку з водою,

сприскував лапате листя пальми, що розкішно розрослася у величезному дерев'яному кадубі, змайстрованому спеціально для неї. Зрештою попросив Сабіну, яка зібралася на хвилику до кухні ресторану, що вже розпочинав свої ранішні приготування, аби принесла і для нього горнятко арабіки — міцної, подвійної.

Стрілки настінного дзигаря із двома продовгуватими гирками (імітація під ялинові шишки) наче завмерли. До заповітної цифри «дев'ять» залишалось майже дві години. Кава мала б зліквідувати сліди сонливості, збадьорити й повернути Ковальському вигляд бравого чатового. Матей, денний порт'є, який має змінити його, значно молодший, тож і Ян тримав хвіст пістолетом — намагався не показувати перед ним та Сабіною своїх років і ніколи навіть не натякав на втому. Втім, на думку Ковальського, про таке взагалі не варто говорити з чужими людьми. Та й перед своїми справжньому чоловікові краще тримати фасон. Професія навчила його більше слухати і якомога менше говорити — недарма ж людині дано два вуха й лише один язик. Тож він ніколи не забував це золоте правило поліцейського.

Невчасно, ох і невчасно підступна осіння хлипавка послала до «Континенталу» цього раннього гостя. Ніби підгледіла капосна через вікно, що порт'є перед закінченням зміни зібрався показувати, й ось — нате вам, пане Яне: подражнили трохи свій усюдисущий ніс смачним ароматом, та й досить! І чого ото деяким людям не спиться чи бодай не сидиться вдома за такої погоди та ще й у такий час?

— Доброго ранку! Я вас не розбудив? — усміхнувся візитер у добротному кашеміровому пальті нарозхрист, із-під якого вибився один край яскравого малинового шалика — у тон до підкладки. Високий фетровий капелюх англійського крою ще трохи додавав зросту й без того вигонистому чоловікові, а шкіряні світлі мешти із чорними гострими лаковими носачами свідчили про те, що він прискіпливо стежить за модою.

«Яка поважна персона! Просто-таки фронт із Лондона!» — подумав Ковальський.

«Фронт» тримав у лівій руці чорну парасольку, а в правій — величезний букет червоних троянд, що закривав його обличчя й аж палахкотів у відблисках кришталевого світильника, почепленого над бюрком адміністраторки.

— О! Пане Рóмане! Ви вже повернулися! Так хутко! Певно, не довелося їхати аж до крамнички пані Гурської — квіти вам сюди, до готелю, хтось доставив! — радісно-здивовано вигукнула Сабіна.

— Їздив, їздив, пані. Та скільки там тої їзди автомобілем? П'ятнадцять хвилин туди, п'ятнадцять назад. От прибігти від автостоянки виявилось куди складніше. Ну й злива! Ніби небо розверзлося. Аж не віриться. Учора ж було так сонячно й тепло, здавалося, що літо повернулось. А посеред ночі те літо наче якийсь злодій украв.

— Крадія не було. Інакше б я його у вікно запримітила, — засміялася Сабіна. — А от пані Осінь... О, то така примхуля, така каверза. Ніколи не вгадаєш, яка забаганка за одну мить прийде їй до голови. А хіба квіткову крамничку вже відчинено? Такої пори? Пані Гурська, скільки я її знаю, ніколи не була ранньою пташкою.

— Ми з нею ще вчора домовлялися.

— То чого ж учора й не купили?

— Та воно б і справді краще було купити вчора. І привітати панну Зосю відразу. Але... Не був я абсолютно впевнений... Тобто був, — похопився раптом чоловік, ніби злякався, що сказав щось не те, — звісно ж, був! Бо хто ж, як не вона? Це ж не просто княжна, це... Богиня! Ви зі мною згодні? Авжеж, згодні. Ви ж бачили її. Та коли чогось дуже-дуже чекаєш, то, щоб не зіврочити, краще наперед нічого не купувати. Принаймні у нас колись так говорили.

— О так, так, пане Романе. І в нас так говорили. Моя двоюрідна сестра, коли була вагітною, заповзялася пінетки плести та сорочечки шити. Щойно прокинеться — і зразу за нитки та перкаль. То тітка Ванда, її мама, такого тарараму наробила! Народиться дитинка, каже, тоді й наплетемо та нашіємо. Устигнеться! А наперед — ні-ні.

— От бачите, і ви знаєте про таку прикмету. Отже, у цьому щось таки є. Не один, значить, я такий забобонний. А щодо пані Гурської... Не знаю, яка вона пташка — рання чи вечірня, але крамничку справді відчинила із самого ранку, незважаючи на дощ, і троянди, саме такі, які я просив, приготувала й навіть власноруч подала. Дуже, дуже гречна пані. Та воно й закономірно — усе-таки цілий день серед квітів. А квіти впливають не лише на настрій, а й на характер.

Здавалося, чоловік досі не міг повірити, що його замовлення так точно виконано і що квіти саме такі, як він і просив.

«Ще б пак! Та в крамничці пані Гурської за цілий день не продають стільки троянд, скільки їх у цьому одному оберемкові. Це ж як треба було розщедритися!» — подумав портєс.

Ковальський узяв з рук чоловіка парасолю, з якої вмить набігла чимала калюжа, склав її, повісив на вішак і пішов до комірчини по відро та ганчірку.

— Холера б тебе вхопила! — роздратовано пробурчав своє традиційне.

Він уже впізнав постояльця готелю, який поселився тут кілька днів тому, але якого він бачив лише раз, цієї ночі, близько опівночі. Авжеж, це Роман Савицький, той самий, що супроводжує молоду гонорову кралю, яка вчора стала королевою конкурсу краси. Та роздратувала Яна Ковальського не сама з'ява жильця і не калюжі на паркеті. Його аж за живе зачепило запитання Савицького про те, чи не розбудив він портєс своїм приходом. Отакої! З якого б це дива він мав його розбудити?! Чого б це раптом? Що за натяк? Хіба ж Ян Ковальський колись спав на роботі?! Та ніколи! І цієї ночі...

Хоча... Якщо добре подумати... Може, усе-таки й задрімав. Та що там — може? Таки задрімав, холера ясна... Ненадовго, здається, лише на кілька хвилин, але провалився в сон — як у криницю впав. Бо ж не бачив, коли цей радісний пожилець, що аж сяє, як новесенький грош, виходив із готелю. А Сабіна, значить, бачила. От халепа. Треба буде наприкінці зміни пригостити цю ласунку якимось пундиком, щоб тримала свого гострого язичка за білими зубками. Що там вона найбільше любить? Здається, цього ранку притарабанила разом із кавою тістечко безе з лимонним кремом... Буде, значить, їй безе з лимонним кремом та ще й цукерка на додачу.

— Цілую ручки, пані Сабіно! Цілую ручки! — чоловік із трояндами поперемінно припадав до делікатно відставлених пухкеньких пальців Сабіни, зворушений, напевне, якоюсь її черговою похвалою. Портєс не почув, що саме сказала адміністраторка, бо якраз виходив до комірчини в кутку холу, але він дуже добре знав, як вона вміє підлеститися до постояльців, особливо чоловічої статі.

Під букетом також накапало. Портєс вправно зібрав воду з обох калюж, витер насухо сліди, залишені на паркеті мокрими модними мештами Романа Савицького, і підставив цинкове відро під парасолю, з якої ще й досі скочувалися дощові краплі.

— Перепрошую! — Савицький дістав із кишені кілька монет (набігло три злотих та двадцять грошів) і простягнув портъє. — Це вам за завданий зайвий клопіт. І ще раз бардзо[1] перепрошую!

«Які ж ми чемні та щедрі, — подумав Ян. — Та за такі чайові можете, пане хороший, знову вийти на дощ і ще раз зайти й наслідити. Поперек у мене не переламається, руки не відпадуть, та й узагалі — порухатися трохи не зашкодить. Зате цього вистачить на безе не лише для Сабіни, а й для моєї любої Марильки та наших дівчаток».

Савицький зняв капелюха, тріпнув густою темно-русою чуприною, прихопленою над чолом і на скронях сивиною — ще не суцільною, а так, ніби хтось рідким сріблом ненароком скрапнув, — і знову повернувся до Сабіни.

— Панна Зося, звісно ж, іще не виходила...

Сабіна не встигла відповісти, як із-за пальми, від колони, увінчаної гіпсовою ліпниною, відірвалася щупла чоловіча постать. Радше навіть не чоловіча, а хлоп'яча.

2

«Матка боска! А це ще хто? Яким це робом він сюди проскочив? Кудю пробрався? Хіба через чорний хід або ресторан. Я таки спав, бодай йому холера! Таки спав... Треба буде брати з дому термос із кавою і починати збадьорюватися ще посеред ночі», — подумав спантеличений портьє.

Незнайомец, миршавий, тонкоший, з кучерявою шапкою чорного волосся на круглій голові, мабуть, намагався додати собі ваги напускною суворістю. Він гостро зиркнув на Яна Ковальського з-під насуплених брів, хутко й зовсім нечутно, мов тубілець із африканського племені, перебіг через хол, зупинився перед столом адміністраторки, осяяної жовтим світлом бра, як свята Марія — німбом, і уважно оглянув її співрозмовника.

— Пан є журналіст? Із якої газети?

— З якого це дива я раптом став журналістом? — здивувався Савицький.

— Ні-ні! Який же це журналіст? Роман Савицький — наш постоялець, — запротестувала Сабіна. — Він уже чотири дні живе в «Континенталі», на другому поверсі, його номер якраз навпроти...

— Пані! Хіба я до вас звертаюся? Вас це взагалі не обходить! — у невисокого худорлявого молодика виявився сильний басовитий голос. — Прошу пана постояльца показати документи.

Він пробіг очима по записах у паспорті, з виляском закрив його й посміхнувся — якось кривувато, лише правим кутиком вуст.

— О, Малопольска Виходня... То пан Роман Савицький приїхав до нашого міста із провінції, з кресів вихідних? І чого це його цікавить панна Зофія? Хто вона йому є? Що то за така цікавість до молоді дівчини, прошу пана?

— Я... Ми...

Савицький розгубився. Але тільки на мить, одну-єдину коротеньку мить. Його аристократичне блідувате обличчя спочатку аж позеленіло від стримуваного гніву, а тоді враз вибухнуло так червоно, як трояндовий букет у руці. Здавалося, зараз він вибухне ще й словами,

може, навіть пожбурить чимось у молодого нахабу. Цілком імовірно, що він так би й зробив, якби не цей трояндовий оберемок, із яким він, здається, ні за які бублики не збирався розлучатися.

Авжеж, оте «Малопольська Всьходня», як тепер називали Західну Україну, й «із провінції, з кресів всьходніх» прозвучало зверхньо, дуже навіть зверхньо. Це зачепило гонор Романа Савицького. А ще його дратувала посмішка цього молокососа, цього неотесаного хлопа в пожмаканій маринарці[2], що вискочив як Пилип із конопель чи то з-за колони, чи з-за дерев'яного кадуба з пальмою. До чого ці двозначні натяки на його вік та цікавість до дівчини?.. Чому це з ним, шляхтичем, який винайняв апартаменти в одному з найбільш презентабельних готелів Варшави, розмовляють таким тоном? Хіба пенсьонзи із провінції якось інакше пахнуть, ніж у портмоне столичних ясновельможних?

Сабіна кинулася рятувати ситуацію й гасити вогонь, поки він ще не розгорівся й не перекинувся на весь будинок. Їй не потрібен скандал. Абсолютно не потрібен! Що скаже пан Войцех Бельський, власник готелю, коли дізнається про інцидент? Такого в «Континенталі» ще не було. Не було й не має бути!

— Як це мене не обходить? Чому це мене не обходить? Я тут на службі. І про що б ви не питали, мене це стосується, — прискоромовила вона. — Скажіть-но, паничу хороший, а сам ви хто такий і чого тут сиділи від самої ночі, як миша під помелом, а тепер голодним тигром на порядних людей рикаєте? Покажіть-но й свої документи. Ага, не хочете! А чого не хочете? Теж мені таємний агент! А пан Роман, щоб ви знали, приїхав разом із панною Зосею. Він... Він...

Сабіна ніби зачепилася словом за якусь невидиму перешкоду, спіткнулася й зупинилась. Річ у тому, що вона й сама достеменно не знала, ким доводиться Роман Савицький двадцятирічній красуні, яка вчора нібито спричинила справжній фурор на конкурсі краси, що відбувся чи то у приватному пансіоні, чи на віллі пана Марека Кромера. Не батько — це точно, хоч за віком міг би підійти. І не чоловік, бо ж у паспорті записане інше прізвище, та й поселилися вони в різних номерах. Просто проважатий? Еге ж, знаємо ми цих «простопровожатих». А може... Як же називають отих штовхачів, які фундують участь кралечок-модельок на всіляких новомодних

конкурсах? Протекціоністами? Меценатами? Продюсерами? Здається, таки продюсерами. Але щоб якийсь продюсер, схожий на англійського франта, із самого раночку та ще й такої негоди гнав автівку аж на другий кінець міста за отаким оберемком троянд?!.. Це ж упасти й не встати! Гм... Дивно... Дуже дивно... Звісно, щось і таким дядечкам, які виводять красунь у люди, перепадає від слави їхніх підопічних. Якийсь хосен від того й вони мають. Ну то подарував би пан Савицький своїй протезе за це коробку шоколаду або кілька квіток. Після сніданку чи перед обідом. А він схопився ще затемна — і під дощ, щоб до її пробудження принести оцей важкенький снописько, пурпуровий, розкішний, дорогезний. Сабіна ще й не бачила, щоб хтось комусь дарував такий великий оберемок квітів. Та їй на такий треба було б цілий місяць чергувати за цим остогидлим готельним бюрком... Внутрішній голос підказував Сабіні (а йому вона вірила, як нікому), що у цього пана Рóмана неабиякий ромán... Недарма ж кажуть: сивина в бороду, а біс у ребро.

— Перепрошую, пані! Ви трохи помилилися щодо мене, зовсім трохи, але таки помилилися. Я... ммм... Збігнєв Симочко... Працівник... Ммм... Ось!

Молодик озирнувся й хутко змахнув перед носом Сабіни своєю маленькою кістлявою правицею, між середнім та вказівним пальцями якої була затиснута якась посвідка. Сабіна не встигла навіть розгледіти її, не те що прочитати. Але сам вигляд документа із зображенням державного орла справив на неї неабияке враження, тож вона шанобливо схилила свою попелясту кучеряву голову. Звісно ж, перед орлом, а не перед цим миршавеньким кучерявим Симочком.

— А хто з ким приїхав і хто в якому номері спить — мене не цікавить. Це ви своїм товаришкам-пліткаркам на базарі розкажете, — молодик спритно засунув посвідку у внутрішню кишеню маринарки. Вочевидь, йому також непросто було сьогодні виконувати службове завдання, змагаючись із вранішнім сном та дощовою колисанкою. — Маю наказ не пускати журналістів. І взагалі, якщо хтось питатиме про цю панну... як там її?.. — Він хутко дістав із кишені записника. — Отже, якщо цікавитимуться панною Зофією Неродовою — у вас така не живе. Ясно?

— Але ж... — спробувала заперечити Сабіна.

— Ніяких «але ж». Ну, може, й була, може, й жила, але вже поїхала. Ймовірно, додому, а може, ще кудись — вона вам про це не говорила, адреси не залишала, писати листи не обіцяла. І взагалі, припніть, пані, свій язичок, щоб не було проблем. Вони вам треба? Ні? Ну от і домовилися.

Ян Ковальський слухав зятий словесний пінг-понг Сабіни та «папуаса з-за пальми» (так він чомусь спочатку «охрестив» хлопця) на віддалі, з канапе, допиваючи нарешті свою холодну каву. Його сонливість під час цих перипетій як рукою зняло, та не пропадати ж добру, не виливати подвійну арабіку. Нічний порт'є уже здогадався, що молодик, який досі потай спостерігав за холлом зі стільця за колоною, — із його, Янового, колишнього відомства або ж зі служби, дотичної до нього. Може, й справді конфідент, тобто таємний агент — таку посаду недавно запровадили в польській державній поліції. Хоча ні, на конфідента він явно не тягне — тим доручають серйозні політичні справи, якими тепер займаються більше, ніж будь-якими іншими. Тож конфіденти мусять мати добрий вишкіл, неабияку витримку й відповідний зовнішній вигляд. А цей... Вочевидь, хтось із новеньких поліцейських, ще недосвідчений, неоперений, але вже гоноровий та задержуватий, як молодий півень.

Але якщо до готелю навідалася поліція... Словом, ліпше мовчати й сопіти у дві дірочки. Він би підказав це й Сабіні. Чи хоча б поглядом дав зрозуміти, що треба бути обережнішою на віражах і трохи припнути до зубів своє невтомне рожеве бомкалко. Тільки ж вона й голови не повертала у його бік, стояла між двома чоловіками, говорила й говорила як заведена, ніяк не могла зупинитися.

— Авжеж, ясно. Ясно, що діло темне. Тільки так не буває! — підступила впритул до почервонілого Симочка.

— Як саме не буває? — той уже ледь стримував роздратування.

— Щоб журналістів не пускали до переможниці конкурсу краси й щоб про неї не писали, — зі знанням справи заявила Сабіна. — Навіщо ж тоді той конкурс потрібний? Ну? Мовчите? Бо самі знаєте, що так не буває.

— Ще й як буває! — Збігнєв Симочко вже нагадував не задержуватого півня, а молодого бичка.

— Ой, ой! Не смішіть мої черевики, бо від реготу підосви повідпадають! — Сабіна про всяк випадок відступила від набиченого

парубка.

— Дуже мені треба їх смішити! Вони й так уже потріскалися від сміху, слухаючи вас. Дивіться, а то босою додому підете. А вам, напевно, страшенно кортить, щоб журналісти й про вас написали? — у голосі Симочка забриніла неприхована іронія.

— Чому б і ні? Чому б і ні? От заплющу очі — й бачу: отак-от, на першій же сторінці — заголовок великими літерами «Королева жила в “Континенталі”».

— То розплющте очі, пані Сабіно! Розплющте хутчіше!

— Зрозуміло. Вам доручено охороняти панну Зоф'ю, — Сабіна стишила голос і перейшла на довірливий тон. — І це правильно, дуже правильно. Респект вашому керівництву! Тричі респект! Красу треба оберігати. Бути вельми вродливою в наші часи небезпечно. Авжеж. Та ще й як небезпечно! Хіба ви не читали в газеті «Dziennik» про Агнешку Корнецьку? Справді не читали? Ну як же можна було таке не прочитати! Про це все місто говорило, вся Польща. Агнешка теж перемогла в конкурсі краси. Не пам'ятаю вже, у якому саме, та це не головне. Головне — перемогла. А зразу після того вийшла заміж. І от коли вона після вінчання виходила зі своїм чоловіком із костелу, на неї напав її фанат. З отакеним ножакою в руці! Ні, з отакеним, — Сабіна ще ширше розкинула руки. — Аж три рази проштрикнув він тим кинджалом груди бідної Агнешки. Спочатку писали, що той хлоп буцімто був фотографом. Тільки-но побачив він короновану красуню, відразу закохався в неї по самі вуха. Кохав, мовчки страждав і ревнував до всіх на світі. Він не міг навіть припустити, щоб вона дісталася іншому. А як побачив у вельоні... Що тоді сталося! Ледве врятували дівчину. Добре, що поруч був справжній її коханий. А потім виявилось, що той папараці ніякий і не фотограф, а маніяк, мисливець на вродливих панянок. І що той маніяк...

— О матка боска ченстоховська! Що за бздур[3]! Заберіть від мене цю кобіту[4]! — Збігнев Симочко схопився за голову.

— Ніяка то не бздур! Газета не може писати бздур! Все це чиста правда. А до вас ще одне запитання, пане таємний агенте...

— Та відчепіться ви від мене зі своїм таємним агентом! Ніякий я не таємний агент!

— Перепрошую, пане не таємний агенте! Тобто пане зовсім не агенте! Не сердьтеся. Лише одне-однісіньке запитання. Останнє. —

Сабіна знову підійшла до хлопця впритул. — Скажіть, а коли репортерів зберуть на прес-конференцію? До полудня чи після? Ой-ой, тільки не відвертайте голову. Ви ж, напевно, того й пильнуєте тут, щоб вони не пробиралися поодинці, поокремо, і не втомлювали панну Зося. А потім їх обов'язково мусять зібрати, уже всіх разом. Так же зазвичай робиться. То чого б ту прес-конференцію не провести в залі нашого ресторану? Місця вистачить усім, і кава у нас дуже смачна. Хочете, я зараз принесу вам горнятко? І тістечка у нас такі, що самі в роті тануть.

— Нічого я не хочу! І нічого не знаю! Ні-чо-го!

— А бодай вас п'яна качка вбрикнула! — у Сабіни таки увірвався терпець. — Мене нічого не має обходити, ви нічогісінько не знаєте... Ото поговорили між собою глухе та сліпе! То панові Савицькому можна вже йти до себе?

— Прошу! — хлопець, спочатку охрещений адміністраторкою таємним агентом, а потім узагалі позбавлений цього статусу, зробив широкий жест рукою. — А з вами, пані Сабіно, ми ще поговоримо, так би мовити, тет-а-тет, — він суворо глянув на порт'є, ніби дав зрозуміти, що й справді має секретні розпорядження, призначені не для всякого вуха.

Роман Савицький пішов східцями нагору. Ян Ковальський бачив, що він збентежений, дуже збентежений, навіть знервований, але намагається не видавати свій настрій і не втрачати шляхетні манери. Та, мабуть, очікувана зустріч із Зосяю додала чоловікові сил, бо останні сходинок він уже не пройшов, а пробіг, хвацько піднявши над головою трояндовий букет. Кілька пелюсток упало на килимову доріжку.

«А пелюстки прив'ялі, вельми прив'ялі. Значить, пані Гурська примостила посеред оберемка свіжозрізаних троянд кілька вчорашніх або й позавчорашніх. Вона так зазвичай робить — давня хитрість квіткарка. Не пропадати ж тендітному товару», — подумки відзначив порт'є. Та вмить Ковальський похопився, метнувся до комірчини, до якої вже відніс відро з ганчіркою, узяв щітку й совок і хутко піднявся слідом за Савицьким. Удавав, що прибирає пелюстки, а сам крадькома косив оком на двері, за якими той зник. Давня професійна цікавість...

Ось постоялець вийшов зі свого номера, вже без пальта й капелюха, зате із затисненим під лівою пахвою букетом — квітами назад, за

спину. За мить він вигукне «Гопля!», розверне його наперед і буде вельми втішений, що зробив такий ранковий сюрприз для панни. У правій руці — срібна таця, на ній невисока гірка канапок із чорною ікрою, пляшка червоного вина («Бургундське» — вгадав Ян за формою пляшки), два келихи й кришталева ваза з помаранчами.

«Таця з вином і фруктами була підготовлена заздалегідь, йому залишалось тільки взяти її», — констатував Ковальський.

Савицький тихенько постукав у двері навпроти. Ніхто не відповів. Він постукав ще раз, цього разу сильніше й наполегливіше. Ні звуку. Тоді чоловік затарабанив щосили. На грюкання прибігла покоївка, запитала, що сталося, дістала із в'язанки ключ-дублікат, віддала постояльцеві й пішла вздовж коридору до свого столика, на якому щойно прасувала білизну. Савицький зайшов у номер Зосі. Він ще не встиг зачинити за собою двері, як за ними щось голосно гепнуло, почувся дзенькіт розбитого скла.

«Упала таця, келихи — на друзки, а може, й ваза розбилася, хоч вона грубіша й міцніша... Так-так-так... Отже, розгнівана королева не прийняла ранковий подарунок... Не догодив, значить, їй цей дженджуристий пан Рóман. Так уже старався, так викладався — і все одно не догодив... Чи, може, ще до цього дуже завинив перед нею, так завинив, що й цілий оберемок троянд тепер не допомагає... Така вже заведенція у чоловіків — спочатку жінці назолити, а тоді намагатися догодити. А вона з характером, ця Зося...» — усміхнувся Ян Ковальський.

Інцидент у номері нагадав йому давню пригоду, з часів власної молодості. Йому й тоді частенько доводилося працювати вночі, адже саме цієї пори зазвичай скоюють злочини. Мариля вже трохи призвичаїлася до ненормованої денної служби чоловіка, але ніяк не могла звикнути до його раптових вечірніх зникнень і вранішніх повернень. Якось він приїхав аж перед сніданком після розбірок у публічному домі, де клієнт мало не вбив повію. Хтось із жриць кохання ошчасливив його подвійною порцією дорогих парфумів. Може, просто так, заради жарту, а може, і з лихим наміром. Мариля хутко вловила той аромат і влаштувала йому таке, що й досі згадувати і смішно, і страшно.

«Нічого, і ці розберуться, — подумав Ковальський. — Посваряться, погніваються та й помиряться. Треба сказати Сабіні, щоб дописала до

рахунку вартість розбитого посуду».

Він уже хотів повернутися до холу, але зупинився і сторожко прислухався. З номера почувся болісний чоловічий стогін.

Овва! Може, панянка запустила чимось важким у свого кавалера? Але в такому випадку більш очікуваним був би жіночий крик. Його Марилія під час сварки кричала так, що їхня канарка у клітці від її децибелів мало не вмерла — перекинулася на спинку й лапками задригала. Це й зупинило розпасійовану жінку, яка любила пташку не менше за чоловіка. А тут... Ніби жінки й немає в номері. Зате чоловічий стогін повторився.

Ковальський хутко піднявся на другий поверх, зазирнув у прочинені двері, переступив через перекинуту тацю, розбите скло та розсипані троянди і сторопів. На білій атласній постелі нерухомо лежала дівчина: волосся кольору темної міді розметане по подушці, на блідому обличчі — застигли широко розплющені очі, з ліжка звисла рука з тонкими пальцями. Роман Савицький стояв на колінах перед ліжком, обхопивши голову руками, його плечі здригалися.

— Зосю! Дівчинко моя! Кохана... Прости! Це я... Я винен... Це я... Проклятий убивця!..

Ян Ковальський обережно позадкував, ненароком наступив обцасом на розбитий келих, що голосно хруснув і розкришився на дрібні скалки. Скло перемішалось з пелюстками квітів, що червоно бризнули навсібіч. На підлозі наче розлилася густа трояндова кров. Портєє кинувся вниз. Треба було кликати Збігнева, ким би він не був — поліціантом чи конфідентом.

Симочко довго не міг зрозуміти, чого від нього хоче цей старий байбак у рудому костюмі-трійці, куди тягне. «Агента-неагента» не обходило, що відбувається на другому поверсі, у номерах, — йому було наказано стежити за холлом, і він ретельно виконував свою роботу. Навіщо йому зайві клопоти? Зрештою таки втямив що й до чого, відштовхнув портєє і щодуху побіг нагору. Ковальський ледве встигав за ним.

Коли вони разом забігли в номер, Савицький навіть не повернувся до них. Стояв у тій самій позі, на колінах, і здригався у конвульсіях. Здавалося, він сам ось-ось упаде, простягнеться на персидському килимі кольору кави з молоком біля ліжка й віддасть Богові душу.

— Оце так! — присвиснув Симочко. — Що тут стряслося, курва мати? Що? Ревнощі? Зрада? Любовні розбірки? Пан не розрахував сили своїх кулаків — і через це панна тепер непритомна?

— Здається, вона мертва, — зауважив Ян Ковальський.

— Мертва? Як це — мертва? Ви ж самі казали, що ввечері вона була жива. А тепер, значить, мертва? Чого це вона мертва?

— Головне питання для поліцейського, — зітхнув Ковальський. — Чого жертва мертва?

— Мовчіть уже! Будете мене вчити, яке питання головне, а яке не головне. Хто тут поліцейський — я чи ви?

— Ну-у-у... — почав було Ковальський. Але Симочко й не чекав на його відповідь.

— «Головне питання»... «жертва»...? Звідки ви це знаєте? Хто ви такий? Нічний портє? От і йдіть звідси та займайтеся своїми справами. Буде тут кожен тлумок[5] свої поради давати. Нема чого сунути носа до чужого проса. Багато в нас розумних розвелося, і всі вважають себе детективами. Поначитуються газетних хронік і вже думають, що більше за поліцейського знають. «Жертва»... Може, ця панна Зоф'я зовсім не жертва? Може, вона була слаба, от і померла, так би мовити, природною смертю. Серце зупинилося, апоплексичний припадок стався, жувала цукерку в постелі й удавилася, кавою захлинулася... Та мало що!

— А якщо ні? — Ковальський міг би й образитися за тлумка, але все-таки вирішив не загострювати стосунки, пропустив повз вуха сердиті репліки й нарікання.

— А якщо ні, то... — хлопець роззирнувся навколо, відчинив вікно, навіщось перехилився через нього, ніби міркував, чи не міг убивця вискочити з номера й не вбитися при цьому сам. — А якщо ні... — Він зачинив вікно і став за плечима Савицького. — Пане Савицький, досить вар'ята грати, шмарклі розпускати та сльози витирати. Прошу піднятися — ви заарештовані!

Савицький явно не збирався виконувати наказ. Він учепився руками в постіль, припав до Зосиних ніг і завмер.

— Ну що ж, не підніметеся сам, то вас піднімуть. Пане портє, спустіться у хол і викличте поліцію. Негайно! Я тут повартую, щоб убивця не втік.

— То ви вже знайшли убивцю? — здивувався Ковальський.

— А навіщо його шукати? Він і не втікав. Увімкніть логіку. Вікно ніхто не відчиняв. А якби й відчинив, то не вистрибнув би — до землі далеко, під вікном бруківка. Із дверей також ніхто не виходив. Інакше ви або пані Сабіна побачили б його. Отже...

— Отже?

— Кажу ж, він весь час був у кімнаті.

— А якщо...

— Ну от, дід про шило, а баба про мило. Не свердліть мені дірку в животі, курва мати! Невже так складно здогадатися, що перед нами артист погорілого театру, який грає роль убитого горем страждальця?

«Який спритний. Уже й слідство провів і вбивцю спіймав», — подумав Ковальський і вийшов. Ще кілька хвилин тому він мав намір сказати Симочкові про те, що почув із вуст Романа Савицького, коли заходив до номера сам. Але тепер передумав. Неважко здогадатись, як розтлумачить почуте цей задерикований і гарячкуватий поліцейський неофіт. Кинеться махати шаблею наліво й направо без розбору. Бо тоді вже у нього не буде жодного сумніву щодо Савицького. А професійна чуйка Ковальського підказувала, що за тими словами стоїть щось інше. Що саме? І навіщо Савицький так сказав? Навіщо?

Щоранку редакційний кур'єр приносив до «Континенталю» свіжу газету «Dziennik» і віддавав порт'є, а той уже клав її на столик у холі. Кожен постоялець, спустившись із номера, міг посидіти під екзотичною пальмою і, перш ніж вийти на вулицю, дізнатися останні новини. Це нововведення було взаємовигідним: готель тепер мав свою фішку, яка йому нічого не вартувала, а редакція — промоцію серед небідних громадян, які тимчасово зупинилися в «Континенталі».

Поряд із щоденною газетою можна було побачити і два числа чиказького журналу «для успішних джентльменів», мабуть, подарунок когось із жильців. Час від часу вони кудись зезали, а потім так само несподівано знову з'являлися на столику під пальмою. Журнали, на відміну від газети, — не першої свіжості, їм уже років по два-три. Але жіноча врода — споконвічна й непроминальна, як і чоловіча цікавість до неї. Тож красуні на обкладинках і на сторінках видання продовжували спокушати сильну стать своїми звабливими усмішками та розкішними формами, як спокушали і в перші дні виходу в світ цих заокеанських глянців.

Зазвичай першою читачкою «Dziennika» була Сабіна. Допитлива адміністраторка так поспішала виловити останні новини, ніби від цього залежала її надбавка до зарплати. Та цього ранку Ян Ковальський не поступився Сабіні — розгорнув газету просто біля вхідних дверей та так і застиг. За професійною звичкою, виробленою роками, він розпочав із перегляду кримінальної хроніки. Перечитував її з особливим нетерпінням. Але того, що сподівався побачити, на шпальті не було. Ані рядочка, ані словечка про загадкову смерть дівчини в готелі «Континенталь».

Утім, це не дуже й здивувало колишнього поліцейського. Він, навпаки, зітхнув із полегшенням. Отже, хтось вчасно заблокував витік інформації. Може, сам Войцех Бельський, а може, власник видання, приятель Бельського. Та головне — вчинено правильно. А навіщо Бельському цей розголос? І навіщо взагалі ці неприємності всім

працівникам готелю? Журналісти розтрублять та й переметнуться на іншу сенсацію, а закладу сама лише шкода: хтось відмовлятиметься ночувати в номері, де таке сталося, а хтось узагалі обминатиме «Континенталь» десятою дорогою. Тож краще вже заплатити один раз за мовчання, аніж потім сто разів пошкодувати через втрату репутації та збитки.

За двадцять п'ять років роботи Ян Ковальський не раз бачив таке, про що читачі газет ніколи не прочитали й уже не прочитають. О, якби він зумів написати про все це книжку! Вийшов би справжній кількатомний бестселер, який купували б нарозхват. Сімейні драми й трагедії, суїциди, інцести, загадкові смерті в багатих будинках і бідних притулках, у готелях і борделях, на робочих місцях та знаних курортах... Скільки їх залишилося за лаштунками розслідувань, приховано від цікавих очей та вух, назавжди поховано в сухих лаконічних поліцейських звітах, що припадають десь курявою часу на полицях архівів!

Звісно ж, від таких, як Ян Ковальський, мало що залежало. Про оплату мовчання замовники зазвичай домовлялися з поліцейським керівництвом або ж заручалися підтримкою ще вище, у владних кабінетах. А звідти вже надходили суворі вказівки: ні пари з вуст — ви нічого не бачили й не чули, і взагалі нічого такого не було. Тож коли Сабіна завела мову про події минулих ночі та ранку, він лише пересмикнув плечима й хутко взявся за наведення марафету в холі. Ян Ковальський умів мовчати, бо давно переконався в тому, що мовчання — золото.

Здивувало чоловіка інше. У газеті була чималенька стаття про конкурс краси «Сарматська княжна» із заверстаною в центрі великою фотографією фіналісток. Серед них — призерки в різних номінаціях. Але навіть згадки про головну переможницю. Жодної! Ніби журі конкурсу від самого початку мало вибрати тільки оцих віце-кралечок із різними найспокусливішими частинами тіла, а про саму княжну й не йшлося. Ні слова про Зофію Неродову, ні окремої світлини з нею, ні корони, якою її коронували. Може, й не було ніякої корони? Може, ця Зося все придумала чи видала бажане за дійсне, а Савицький просто підіграв їй? Люди здатні на такі фантазії, що іноді купи не тримається і в голові не вкладається. От і тепер, можливо, усе було вилами по воді

писано. Адже ні він, Ян Ковальський, ні Сабіна не були на тому конкурсі. А в газеті — ніц нема про короновану Зоф'ю.

Припустімо, дівчина все це вигадала, щоб напустити туману на готельну обслугу й надати собі ваги. А Рóман Савицький? Ні, не схоже, щоб такий поважний чоловік обманював. Та він же так радів, аж сяяв. Та й корону панянка тримала в руках, коли повернулася вночі до готелю. Так учепилася в ту корону, ніби хтось мав її відібрати в неї. Ковальський бачив на власні очі ту золоту цяцьку з кількома коштовними камінцями. Ще й подумав: «Яка цікава, під старовину зроблена». І в номері діадема була, коли він туди заходив — лежала на тумбочці біля ліжка. Не привиділося ж йому. А потім корона зникла. Звісно ж, організаторам конкурсу також не потрібні проблеми та втрата репутації. Але щоб так хутко все приховати, замести геть усі сліди... Чому?

Ян Ковальський не сприймав цього новомодного віяння, що зі Сполучених Штатів Америки легко перекинулося на Європу й кілька років тому прижилося в Польщі. Так, це американці першими додумалися роздягати вродливих дівчат аж до купальників і виводити їх на подіум, змушувати дефілювати в такому вигляді перед публікою. З публікою все зрозуміло: піпл[б] пускає слинку й оцінює красунь, як лошиць або корів на базарі. Зрозуміти, що рухає конкурсантками, теж нескладно. Така вже заведенція у тих американців — що завгодно заради грошей або слави. Що, в принципі, одне й те саме, бо хіба слава — то не шлях до грошей, не сходинка нагору?

Гроші, гроші, гроші... Весь світ обертається навколо них. Ян Ковальський теж із чотирнадцяти років думає, як би їх заробити більше. Але гроші замість почуттів, замість людських чеснот і Божих заповідей... Може, десь там, в іншому світі, це вже й не дивує. Вони, оті американці, — відомі відчайдухи та авантюристи, які з'їхалися колись зі всієї старої Європи з єдиним прагненням розбагатіти і прославитися. Так і створили свій новий світ. А потім поставили на п'єдестал свого зеленого бакса та й готові танцювати навколо нього хоч голяка. Але щоб у Польщі... Щоб у його набожній католицькій Вітчизні...

Куди все котиться? Як тепер виховувати шляхетних панянок, коли навколо стільки спокус і таке моральне падіння?.. Знає він про ті конкурси... «Міс найгарніші ніжки», «Міс найзагадковіший погляд»,

«Міс найкращий купальник», «Міс найтонший стан», «Міс найпишніший бюст»... А які пристрасті вирують щоразу навколо всепольського конкурсу! Один із них, здається, другий за рахунком, він із двома колегами охороняв. Спостерігав, щоправда, не за самими «місками», а за тими, хто прийшов на них подивитися. За кілька місяців по тому газети писали, що його переможниця стала першою віце-міс Європи, після чого успішно перебралася на постійне місце проживання до Сполучених Штатів Америки. З приводу цього нібито бучний скандал розгорівся, бо вона щось там порушила чи щось забрала. Ковальський уже не пам'ятав подробиць. Та й потрібні вони йому, як лисому гребінець.

Тепер ось «Сарматська княжна». Проте цього разу жодного розголосу, суцільні таємниці та недомовки. Якби Зося сама не похвалилася Сабіні, чого вона приїхала й до чого готується... Сарматія... Сарматія... Що це за країна така? Де вона? Ковальський навіть зайшов до бібліотеки й заглянув до енциклопедії. А немає такої країни. Була колись, давним-давно. Та вже курявою часу припала. То чого ж «Сарматська княжна»? Ян Ковальський пригадав, що чув якимось у поліційному управлінні про сарматську ідею польської еліти. Слухав тільки краєм вуха, бо його та розмова не обходила. А чого б мала обходити? Він же не шляхтич, до вершків суспільства ніколи не належав. А ті вершки таке навігадують, що крий Боже... І все ж — чому «Сарматська княжна»? Щось має пов'язувати конкурс із сарматською ідеологією.

Моральними засадами Ян Ковальський переймався неспроста. Він же батько, у нього три доньки: Геля — ровесниця цієї-таки Зосі, Ванді вісімнадцять, а Юстисі скоро шістнадцять. Старша віднедавна як із прив'язі зірвалася: то на якісь диспути в коледжі біжить, то в кіно, то на танці, то на побачення, гемби[7] фарбує, брови вищипує, хлопців змінює як пальчатки — що сезон, то новий кавалер. І молодші доньки за нею, як дві нитки за голкою — усе повторюють та мавпують. Від маминих рук дівчата геть відбилися. Татові раніше не було часу з ними бавитися. А тепер... Ніби й слухають, але почуте в одне вухо влітає, а з другого вилітає. Так і дивись, що скоро теж у купальниках на якийсь подіум побіжать.

Ну ні, цього він не допустить, це вже хіба через його труп! Щоб його доньки... Але ж не затулиш дітей від світу. А світ раптом почав так стрімко змінюватися, стає все більш марнотним, більш покvapливим, більш нервозним, ніби хтось хутко крутнув землю навколо осі, як шкільного глобуса, і вона так і не може зупинитися, повернутися до свого попереднього ритму. Ні, його Марилія в юності була зовсім не такою, як тепер Геля, Ванда та Юстися. Він і покохав свою Марильку не так за вроду, як за добропорядність, поступливість та розсудливість. Це вже потім вона характер показала. Іноді такого перцю йому задавала, що тільки встигай голову затуляти. Але ж хіба він того не заслуговував? Заслуговував, холера ясна. Бо всяке бувало, а він не святий. Але в руках доброї жінки й чоловік кращим стає. Тож ні разу не пошкодував, що вибрав саме таку дружину.

Перед полуднем до готелю повернувся Роман Савицький. Без капелюха (він не взяв його ще тоді, коли виходив із номера в супроводі поліції), у розстебнутому пальті, з розхристаним шаликом і в заляпаних багнюкою мештах. У ньому годі було впізнати того щасливого імпазантного франта, який тільки-но вчора рано-вранці заходив до холу із величезним оберемком троянд. Тоді Ян Ковальський давав йому сороківку з малесеньким хвостиком, а тепер Савицький здавався на років двадцять старшим — обличчя ніби десь загубило

свою аристократичність, посіріло, взялося чорною щетиною, плечі втратили гонорову окресленість, опустилися, очі червоні, мабуть, від безсоння, і сивина за добу погустішала, перекинулася зі скронь на всю голову.

«Видно, страждає чоловік, тяжко страждає, а може, ще й карається за щось, — подумав Ковальський. — Цікаво, хто він — поляк чи українець? Ім'я можна вимовляти і як Рóман, і як Ромán. Прізвищ на «ський» і серед української шляхти чимало, особливо на східних кресах».

У грудях Яна Ковальського раптом ворухнувся жаль. Навіть не жаль — так собі маленьке жаленятко. Він спробував хутенько вирвати й відкинути його, як ото реп'яха від напрасованих штанів. Але воно не відривалося — муляло, шкрябало й потроху розросталося. І чого б це? Де воно взялося? Хто Ковальському цей дженджуристий шляхтич зі східної провінції? Яке йому діло до його проблем? Пожив чоловік кілька днів у готелі та й поїде собі додому, і ніколи їхні дороги більше не перетнуться. Хай дякує долі, що відпустили його. І добре, що в поліції є люди розумніші за того задерикуватого папуасоподібного Симочка.

За роки служби Ян бачив багато і грішників, і безневинно звинувачених у гріхах. Визначити з першого погляду, хто є хто, неможливо. Люди вміють прикидатися, лицедіяти, натягати маски, дехто навіть по кілька. Він це знав і тому ніколи не піддавався першим враженням, не дозволяв почуттям брати гору над логікою. Скидання масок — не справа звичайного поліцейського. Це мають робити інші, в іншому місці. А він чинив так, як мав чинити за службовим обов'язком та інструкцією. Нічого особистого, жодних власних симпатій та антипатій.

Що ж сталося цього разу? Він став іншим, бо перестав читати поліцейські інструкції? З віком прийшла досі не властива йому сентиментальність? Чи це тому, що на мить, лише на одну коротесеньку мить, уявив на місці тієї дівчини свою Гелю? Але ж Геля — його донька. А Зося... Хто вона цьому постарілому за день чоловікові? Та як же він мучиться!..

Хай там як, а Ковальський не вірив у те, що почув у номері Зосі. Щось йому підказувало: слова Савицького — не зізнання у скоєнні злочину, це інше, зовсім інше. Тому й не сказав про почуте хлопцеві,

який і справді виявився поліцейським з якихось особливих доручень. Не сумнівався: молодий-зелений служака відразу вхопить за ті слова, витлумачить їх буквально і вже не поступиться ні на йоту — гнутиме свою лінію і підтасовуватиме все під неї. А за яку саме версію він ухопить обома руками, вгадати нескладно — звісно ж, за ту, на яку наштовхне його фраза цього підкошеного горем чоловіка, за ту, що просто на самій поверхні лежить.

Отож... Шляхтич Роман Савицький, до нестями закоханий у юну красуню, допоміг їй потрапити на конкурс «Сарматська княжна». Перемогти у ньому провінційній панянці непросто — тут стільки столичних моделей, професійних артисток, співачок, аристократок, чийось улюблениць і протеже. Але він зробив усе, щоб корона дісталася його Зоф'ї. Організатори конкурсу — теж люди, і ніщо людське їм не чуже, у кожного свої слабкості, і пан Савицький натиснув на них. Як? Ну це вже тільки йому відомо. Вілла сенатора Марека Кромера також оповита таємницями, як і її власник. Ковальський давно, ще під час своєї служби, чув, що там збирається якесь елітне таємне товариство.

Панянка мала би бути вдячною Романові Савицькому. А вона, раптом злетівши так високо, відчула себе справжньою королевою і того-таки вечора відшила набридлого, значно старшого від себе кавалера. Може, навіть на кпини його взяла. Ці молоді кралі такі. Запаморочення від успіху — і нуль вдячності... От він, засліплений ревностями та образою, і розправився з нею. А тоді розіграв виставу з ранковою поїздкою по троянди, з «Бургундським» та канапками, скорботою і невтішним риданням.

А чого ж? Загалом версія не позбавлена глузду. На практиці частенько саме так і буває: шукають убивцю хтозна-де, а він поруч, бездоганний, закоханий і нещасний. Проте Янові Ковальському чомусь не віриться, що й цього разу було так. Не віриться — і квит. У нього добре розвинена інтуїція, а вона іноді спростовує навіть факти, що, здавалося б, лежать на найвиднішому місці. Чи, може, він уже втратив професійний нюх? Тоді хай хтось доведе йому це. От хай розслідує і доведе.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.